

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XXIII. De Solutionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

TITVLVS XXIII.
DE SOLUTIONIBUS.

§. I. Quid sit mutuum? & de conditionibus requisitis ad substantiam, & valorem eiusdem.

ASSERTIO I. Mutuum est contractus celebratus ab aliquo, datione verâ, vel fictâ rei consistentis in pondere, numero, & mensura, spe tantundem recipiendi in genere suo, num. 1. Ass. 1. Ad substantiam, & valorem mutui requiritur primò, ut dominium rei traditâ transferatur in accipientem, nu. 2. Requiritur secundo, ut dentur res, quæ in quantitate, hoc est, in numero, pondere, & mensura consistent; nu. 3. Requiritur tertio, ut eadem res, non in specie, seu individuo: sed in genere, hoc est, eiusdem naturæ, qualitatis, & quantitatis reddatur, n. 4. Requiritur quarto, ad mutuum, ut sit gratuitum, n. 5. Si pecunia, vel alia res mutuo data, casu fortuito perijt, & multò magis, si culpâ etiam levissimâ debitoris, seu mutuatarij, hic nihilominus credere debet mutuum, nisi debitor ex mutuo obtulerit creditor, quod debet, sique sine causa iusta, accipere recu- laverit, num. 6.

§. II. An Ecclesia, vel Prælati, ejus nomine, possit mutuum dare: & quomodo Ecclesia obligetur ex mutuo ipsi dato?

ASSERTIO I. Si Ecclesia, vel ejus Prælati habeat redditus Ecclesiasticos abundantes, non prohibetur mutuum dare indigentibus pecuniâ, modò fors, siue summa capitalis assecuretur per pignora, vel fidejussores, n. 7. Alioquin prohibitum est Prælati Ecclesiasticis, ne quis eorum Ecclesiam sibi commissam pro alienis debitis præsumat gravare, aliena debita, nomine Ecclesie, suscipiendo, nec Ecclesie ad solutionem talium debitorum tenentur, n. 8. Idque sub pœna suspensionis ab administratione spiritualium, & temporalium, n. 9. Ass. 2. Si Prælati, nomine Ecclesie, pecunias mutuas accipiat, & in eo potestatem suam excedat, ita, ut ad debiti solutionem necesse sit, res Ecclesie immobiles, vel mobiles pretiosas obligari, tunc Ecclesia non obligatur plus solvere, quam probatum fuerit, in ejus utilitatem versum fuisse, nu. 10. & 11. Ass. 3. Interdum potest Prælati pecunias mutuas accipere, etsi non sit probatum, illas se ipsa in utilitatem Ecclesie versas fuisse: sed solum exigitur, quod propter imminentem aliquam necessitatem Ecclesie, pecuniae sint mutuo acceptæ, nu. 12. & 13. Si tempore accepti mutui, jam apparebat, non posse pecuniam mutuo acceptam solvi, sine alienatione bonorum immobilium, vel mobilium pretiosorum, tunc probari debet, illam in utilitatem Ecclesie versam fuisse, aliâ non, n. 14. Ass. 4. An, si mutuum nomine Ecclesie acceptum sit ab aliquo particulari Clerico, vel Monacho, etiam probari debet, illud in utilitatem Ecclesie versum fuisse, vel non? nu. 15. Quando dicatur mutuo acceptum conversum in utilitatem Ecclesie, num. 16. Est autem hoc speciale in mutuo dato Ecclesie, quia in alijs contractibus cum Ecclesia initis, si quis v. g. vendat rem Ecclesie, vel ab illa emat, non tenetur probare, rem venditam, vel pretium solutum in ejus utilitatem versum esse, n. 16.

§. III. An Successor in Prælatu, aut Beneficio teneatur solvere debita ab Antecessore suo contracta?

ASSERTIO I. Successor tenetur ex bonis, & redditibus Ecclesie solvere debita, quæ ab Antecessore facta fuerunt pro Ecclesie necessitate, vel utilitate, n. 17. Ass. 2. Successor solvere debet etiam illa debita, quæ pro necessaria, ac decente sustentatione sui Antecessoris sunt contracta, n. 18. Ass. 3. Si Prælati, vel alius Beneficiarius defunctus nullos Ecclesiasticos redditus reliquit, an debita ab ipso contracta ex patrimonialibus bonis illius solvi debeant? n. 19. Ass. 4. Si Beneficiarius, nec redditus Ecclesiasticos, nec bona patrimonialia reliquit, tunc expensas necessarias factas ab Antecessore, Ecclesia, aut Successor in Beneficio solvere debet, n. 20. Ex quibus bonis, seu redditibus debita contracta solvi debant, si Prælati, vel alius Beneficiarius non habeat alia bona patrimonialia? num. 21.

§. IV. De Beneficio, seu privilegio competentie, quod datur Clericis debitoribus, qui non sunt solvendo.

Quæ. 1. Quale beneficium, siue privilegium competat Clericis, qui non sunt solvendo? Respon. Talis Clericus ob debita civilia non debet excommunicari, si propter inopiam solvere non possit, nec incarcerari, vel aliter molestari, neque ad cessionem bonorum compelli: neque conveniri potest à creditoribus suis, nisi in quantum facere potest, deductis alimentis, ne egeat: dummodo cautionem præstet, quod solvere velit, si ad meliorem fortunam pervenerit, n. 22. Quando Clericus ob delictum civile, possit incarcerari, num. 23. Clericus debitor, qui solvendo non est, non potest cogi ad cessionem bonorum, ut evitet carcerem, n. 24. Quæ. 2. Quænam requirantur, ut Clericus debitor fruatur prædicto beneficio, seu privilegio? Resp. Requiritur 1. Ut sit Clericus, n. 25. An omnibus Clericis hæc competat, & quibus non? n. eod. 2. Requiritur, ut debitor, propter inopiam solvere nequeat, in totum, vel pro parte. 3. Ut de inopia constet, idèque illam probare teneatur Clericus, cit. n. 25. 4. Requiritur, secundum aliquos, ut Clericus debitor non sit ad inopiam redactus propriâ culpâ: sed hoc non obstat: non gaudet autem hoc privilegio, si Clericus non sit solvendo, ob dolum commissum, n. 26. 5. Requiritur, ut Clericus conveniatur ratione debiti in causa civili: Secus est, si sit debitum ex delicto, tunc enim non potest frui hoc beneficio: sed capi, & incarcerari potest, cit. num. 26. Ubi etiam habetur, quod pœna pecuniaria in corporalem commutari possit. 6. Requiritur, ut Clericus conveniatur actione personali; nam conventus actione reali, non potest uti hoc privilegio, n. 27. 7. Requiritur, ut recognoscat debitum, id est, confiteatur: nam si pertinaciter illud negat, & postea de illo vincatur, non gaudet hoc privilegio, cit. nu. 27. 8. Requiritur, ut Clericus debitor, qui non est solvendo, cautionem præstet de solvendo, si ad pinguiorem fortunam devenierit, sufficit autem cautio juratoria, cit. num. 27. Quæritur 3. An Clericus dicto beneficio competentie possit renunciare? Respon. Non posse expressè: licet ipso facto possit renunciare, scilicet per actum contrarium, ut si pertinaciter neget debitum, vel nolit præstare cautionem, idèque hoc privilegio privetur, n. 28. Renunciatio hujus privilegij non valet, etsi à Clerico debitore facta sit adjecto juramento, n. 29.

D d d d 3

§. V.

§. V. De solutione indebiti.

Quid sit indebitum, & quot modis dicatur? n. 30. Q. 1. An, & quando indebitum solum repeti potest? Resp. 1. Qui per errorem, existimans debitum esse, solvit id, quod nullo modo est debitum, nec naturaliter, nec civiliter, potest id repetere, sive per errorem juris, sive facti solverit, n. 31. 2. Si quis solvit, quod jure naturali tantum est indebitum: sed civiliter debitum, solum repetere potest, sive per errorem facti, sive juris solverit, n. 32. 3. Si quis solvit, quod jure civili est indebitum: sed jure naturali est debitum, tunc vel solvit per errorem facti, & solum repetere potest: vel solvit per errorem juris, & repetere non potest. Is verò, qui exceptionem, non temporalem, sed perpetuam habet, eamque favorabilem, solum per errorem potest repetere, n. 33. 4. Si quis sciens, se aliquid non debere, nihilominus solvat, non potest illud repetere, n. 34. Si quid debeatur sub conditione, contingenter futura, & ante eventum illius, per errorem sit solum, id repeti potest, tanquam indebitum. Secus est, si quid deberetur sub conditione necessario futura, n. 35. Quar. 1. Quisnam probare debet, indebitum solum esse? Resp. qui dicit se indebitum solvisse, id probare debet: nisi adversarius neget, sibi solutionem factam esse, & convincatur de solutione ipsi facta: tunc enim ipsi incumbit probatio, quod debitum acceperit, n. 36.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 17.

c. 3. n. 22. & duob. seqq.

c. 2. n. 8. & seq.

c. 4. & ult. n. 36.

TITULUS XXIV.

DE DONATIONIBUS.

§. I. Quid sit donatio, & quomodo perficiatur, & de varia ejus divisione?

ASSERTIO I. Donatio est rei licita, sive non prohibita donari nullo jure cogente, ex mera liberalitate facta collatio, seu datio, n. 1. De jure novo, per donationem simplicem, seu nudam promissione factam & à donatario acceptatam, etiam ante rem traditam, acquiritur jus, & actio donatario, per quam donans cogi potest, ad rem donatam tradendam, quamvis ante traditionem rei, ejus dominium donatario non acquiritur, n. 2. Unde per donationem factam absentis, ante acceptationem ejusdem nullum jus acquiritur donatario, & qui donavit, revocare potest donationem, cit. n. 2. Aff. 3. Donatio generatim dividitur in donationem inter vivos, & causam mortis. Donatio inter vivos fit, vel sub conditione, aut modo, vel ad certum tempus, vel ob causam, n. 3. Donatio mortis causam fit tribus modis, qui tamen ad duo revocari possunt, n. 4.

§. II. Quae donatio insinuationem exigit apud Judicem, & quae non exigit?

ASSERTIO I. Hodierno jure, si donatio excedat 500. solidos, insinuanda est apud Judicem, alioquin non valet, quoad excessum: per solidum autem intelligitur, ex generali consuetudine, autem Ungaricus, seu Ducatus, n. 5. Aff. 2. Excipiuntur plures donationes ab obligatione faciendae insinuationis. Veluti primò. Donatio, in quacunque quantitate, facta Ecclesiae, Monasterio, vel alij loco pio, vel ob causam piam, etiam sine insinuatione, est valida. Item

donatio remuneratoria beneficiorum, vel obsequiorum, & quae fit ob causam, v. g. ad studia, nuptias, &c. insinuationem non requirit. Præterea, si donationi factae ultra summam jure praescriptam, adjicitur juramentum, de ea non revocanda, confirmatur donatio, etiam quoad excessum, & subsistit. Denique etiam donatio mortis causam facta ultra 500. solidos non requirit insinuationem, n. 6. Aff. 3. Si donator renunciaret Legi exigenti insinuationem simpliciter, & sine juramento, talis renunciatio non est valida, num. 7.

§. III. An, & qualem potestatem donandi habeant Episcopi, alique Praelati, aut Rectores Ecclesiarum?

& an etiam, & quatenus Religiosi?

ASSERTIO I. Praelatus, sive Saecularis, sive Regularis, ex rebus, & proventibus Ecclesiae, Universitatis, seu Collegij, non potest facere donationes merè gratuitas, & liberales, quae nullo titulo, aut causa sunt subnixae: nisi merè liberalitatis, saltem immo- dicas, & in quantitate notabili, & successor potest tales donationes revocare, n. 8. Aff. 2. Potest Episcopus, vel alius Praelatus, etiam sine consensu Capituli, & Juris solemnitatibus, ex redditibus Ecclesiasticis facere donationes, ob causam pietatis, & misericordiae, dummodo sint moderatae: v. g. potest etiam Praelatus donationes moderatas facere, in compensationem meritorum erga Ecclesias, vel personas ejus, n. 10. Imò etiam res aliqua immobilis alicui, ob remunerationem beneficiorum, quae Ecclesiae praestita sunt, donari potest, seu in Feudum concedi, praemisso tractatu, & alijs juris solemnitatibus: idque non tantum ob remunerationem beneficiorum praestitorum Ecclesiae: sed etiam Episcopo, vel Praelato, inuitu ejusdem, n. 11, & 12. Aff. 3. Praelatus, etiam Regularis, potest ex rebus Ecclesiae donationes moderatas facere, etiam merè liberales, cum consensu Capituli: imò etiam sine illo, si loci consuetudo id permittat, n. 13. Porro ex generali Ecclesiarum consuetudine receptum est, ut Praelatis liceat, donationes moderatas etiam merè liberales facere, spectatis facultatibus Ecclesiae, aliisque circumstantijs, n. 14. Quod si donatio merè liberalis ex redditibus Ecclesiae à Praelato facta immodica sit, & in magna quantitate, sed cum consensu Capituli, probabilius est, esse validam, et licitam, n. 15. Aff. 4. Religiosi, qui extra Monasterium degunt, possunt de redditibus Ecclesiasticis elemosynas, aliasque donationes honestas facere, sine consensu Praelati Ordinis. Illi verò Religiosi, qui Praelati non sunt, administrationem tamen habent bonorum Monasterij, possunt donationes facere, secundum facultatem ipsis à Superiore concessam, & quantum Ordinis Statuta, vel consuetudo permittit. Denique alij Religiosi, qui nullam administrationem bonorum habent, nullas donationes facere possunt, sine expressa, vel tacita Superioris licentia, n. 16.

§. IV. De quibusdam donationibus, seu concessionibus Ecclesiarum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum, vel quae fieri possunt alienis Ecclesiis.

Episcopus non potest dare Ecclesiam non vacantem alicui in titulum, & si detur, collatio est nulla: possunt tamen ab Episcopo, vel ejus auctoritate, ipsae Ecclesiae, etiam antequam vacent, dari pijs, & Religiosis locis in proprietatem, per unionem, seu incorporationem alteri Ecclesiae, ita tamen, ut qui illas do-